

OPINIA ORNITOLOGICZNA

**dla budynku Przedszkola
przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym
ul. 3 Maja 71, 34-381 Radziechowy**

Metryka dokumentu				
Tytuł dokumentu	<p align="center">OPINIA ORNITOLOGICZNA DLA BUDYNKU PRZEDSZKOLA PRZY ZESPOLE SZKOLNO-PRZEDSZKOLNYM UL. 3 MAJA 71, 34-381 RADZIECHOWY</p>			
Zamawiający	<p>GMINA RADZIECHOWY - WIEPRZ Wieprz 700, 34-381 Radziechowy www.radziechowy-wieprz.pl</p>			
Wykonawca	<div> <div> <p>TECHMASTER Sp. z o.o. ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec NIP: 553-251-99-69 https://techmaster.com.pl biuro@techmaster.com.pl tel. +48/33-861-16-81</p> </div> <div> <p>TECHMASTER FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA CIEBIE</p> </div> </div>			
Autor dokumentu:	Wojciech Gałosz			
Podstawa prawna sporządzenia dokumentu:	Umowa Nr 82/2024 z dnia 15.04.2024r.v			
Nr wersji	1.0	Status:	Zaakceptowana	Data: Maj 2024 r.

Wstęp

Budynki stanowią istotne miejsce rozrodu i spoczynku dla wielu gatunków ptaków i ssaków, w tym również gatunków podlegających ochronie prawnej. Z aktów prawnych takich jak Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz Rozporządzenie Ministra środowiska z dnia 16 grudnia 2016 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt wyraźnie wynika, że w przypadku, gdy budynek stanowi właśnie takie miejsce, należy przedsięwziąć odpowiednie środki, aby nie spowodować szkody w środowisku lub uzyskać stosowne zgody, w tym zgody na odstąpienie.

Dlatego dobrą praktyką jest jeszcze przed rozpoczęciem prac budowlanych, w trakcie ich planowania przeprowadzić inspekcję obiektu pod kątem występowania gatunków chronionych, w tym szczególnie ptaków i nietoperzy. W przypadku stwierdzenia rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku lub żerowania należy tak zaplanować prace, aby zminimalizować ich wpływ na wymienione wcześniej aspekty. Jeżeli nie da się tego uniknąć, należy wystąpić o zgody na odstąpienie od zakazów i zaplanować proporcjonalne działania kompensujące.

Takim celom służy inwentaryzacja ornitologiczna i chiropterologiczna. Powinna ona być prowadzona w reprezentatywnym okresie, aby wychwycić rzeczywistą, aktualną bytność zwierząt należących do gatunków chronionych. W przypadku braku takiej możliwości, można inwentaryzację przeprowadzić na podstawie dowodów pośrednich, zalecana wtedy jest znacząco większa staranność prowadzonych obserwacji i wymagane jest duże doświadczenie obserwatora. W takim przypadku – zgodnie z zasadą ostrożnościową – wszystkie wątpliwości np. co do liczby osobników, gniazd, sposobu zasiedlenia interpretuje się na korzyść wymogów ochrony przyrody.

O ile sama inwentaryzacja daje informacje o zasiedleniu budynku, o tyle dla Inwestora istotna jest Opinia ornitologiczna, gdzie w jasny sposób opisuje się budynek, obecne gatunki oraz sposoby postępowania z nimi i ich siedliskami. Jest to dokument mający istotne znaczenie, jako pomoc w trakcie projektowania działań budowlanych czy remontowych.

Opis obiektu

Jest to budynek położony w obrębie rozproszonej zabudowy jednorodzinnej i obiektów użyteczności publicznej. W bezpośrednim otoczeniu znajduje się zieleń urządzonej i plac niewielkiego parkingu.

W nieco dalszej odległości od północy znajdują się obiekty zespołu szkolno-przedszkolnego oraz rozległy parking, a od wschodu, południa i zachodu – wąski pas zadrzewień wzdłuż cieku.

Ryc. 1. Otoczenie opisywanego obiektu. Przedmiotowy budynek zaznaczony strzałką.

Podkład: <https://geoportal.gov.pl/>

Obiekt zbudowano na terenie opadającym w kierunku południowym jako kilkukondygnacyjny budynek z ciemnym, szczelnie zamkniętym strychem o wysokości około 1,2 metra. Cała przestrzeń strychu nie jest dostępna dla ptaków, czy innych zwierząt.

Podpiwniczenie zajęte jest w całości przez pomieszczenia użytkowe, w tym spora część przez kotłownię. Nie jest dostępne dla zwierząt.

Elewacja pokryta tynkiem mineralnym z dużymi partiami drewna. Parapety zewnętrzne dobrze przymocowane, bez szczelin i nisz umożliwiających przebywanie kręgowcom. Brak na elewacjach gzymsów, które mogłyby stanowić miejsce spoczynku, czy zakładania gniazd. Podbitka dachowa szczelna, ale w wielu miejscach są otwory wykute przez dzięcioły.

Ryc. 2. Budynek – widok od strony północnej.

Ryc. 3. Budynek – widok od wschodu.

Ryc. 4. Budynek – widok od południa.

Ryc. 5. Budynek – widok od zachodu.

Ryc. 6. Przestrzeń strychowa.

Wizja w terenie i jej wyniki

Obserwacje terenowe prowadzono 23.04.2024 oraz 14.05.2024 r. w warunkach dobrej widoczności. Obserwacje dzienne rozpoczynano w godzinach około południowych i kontynuowano późnym popołudniem. Obserwacje nocne prowadzono po zmroku i przed świtem w formie 30-minutowych nasłuchów ukierunkowanych w stronę zidentyfikowania bytności nietoperzy.

Termin drugiego dnia obserwacji był po przylocie oknówki *Delichon urbicum* oraz jerzyka *Apus apus*.

W trakcie obserwacji dziennych skupiono się na aktywności ptaków i śladach ich bytności w obrębie samej elewacji, otworów okiennych, zarówno z wykorzystaniem lornetki, jak i endoskopu. W przypadku dachu i przestrzeni poddasza dokonano lustracji pod kątem możliwego gniazdowania ptaków lub śladów takiego faktu.

Obserwacje prowadzono z pomocą lornetki 10x42 oraz lustrzanki cyfrowej z obiektywem typu zoom 18-300 mm. Poszukiwano samych ptaków, ich gniazd i śladów bytności, takich jak resztki kału, zaciemnienia tynku w miejscu przebywania. W trakcie inspekcji elewacji do penetracji szczelin używano endoskopu DNT z sondą o średnicy 8,5 mm.

W trakcie obserwacji nocnych korzystano z detektora marki Lunabat DFR-1 (szerokopasmowy detektor ultradźwiękowy z detekcją typu frequency-division z funkcją zachowania amplitudy nie wymagającą dostrajania, zintegrowany ze specjalizowanym rejestratorem szerokopasmowym). Nasłuch detektorowy prowadzono w formie powolnego obejścia budynku. Posiłowano się obserwacją z pomocą noktowizora II generacji Bushnell Equinox Z. Do opracowania danych korzystano z oprogramowania bioakustycznego Pettersson BATSOUND - v.4.1.

W obrębie strychu nie obserwowano bytności ptaków ani nietoperzy. Nie odnaleziono śladów ich bytności, jak starego kału, czy śladu zapachowego. Przestrzeń strychu jest zamknięta w szczelny sposób.

W obrębie elewacji budynku nie obserwowano przebywania ptaków, nietoperzy, czy śladów ich bytności. W kilku miejscach odpada tynk i powstają szczeliny, ale na tyle płytkie, że nie dają możliwości zasiedlenia ich przez ptaki, czy nietoperze. Za pomocą endoskopu zaglądano pod niżej położone deskowanie i nie odnaleziono nietoperzy, czy śladów ich bytności.

Podbitka dachu jest w wielu miejscach rozkuta przez dzięcioły. W 2 miejscach w otoczeniu takich otworów widoczny jest materiał gniazdowy, jednak w trakcie wizyt nie obserwowano wlatujących tam ptaków. Domyślnie, na podstawie doświadczenia z innych budynków należy potraktować to jako miejsce gniazdowania wróbla domowego *Passer domesticus*.

Parapety zewnętrzne są dobrze przymocowane, bez szczelin pod spodem. Brak możliwości przebywania tam ptaków, czy nietoperzy.

W trakcie obserwacji nocnych odnotowano wokół budynku intensywną aktywność głosową grupy około 8 osobników nietoperzy należących do gatunku mroczek późny *Eptesicus serotinus*, aktywność koncentrowała się przy południowej elewacji. W związku z tym budynek należy traktować jako siedlisko tego gatunku.

Ryc. 7. Dwa otwory wykute przez dzięcioła.

Ryc. 8. Kolejny otwór wykuty przez dzięcioła.

Podsumowanie, wnioski i zalecenia

Budynek należy traktować jako siedlisko 2 gatunków chronionych:

- wróbel domowy *Passer domesticus* – 2 pary prawdopodobne,
- mroczek późny *Eptesicus serotinus* – 8 osobników.

Budynek aktualnie jest miejscem gniazdowania oraz miejscem rozrodu, spoczynku i wychowu młodych 2 gatunków chronionych w rozumieniu Ustawy o ochronie przyrody i Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

Przed rozpoczęciem prac należy uzyskać zezwolenie na odstępstwa od zakazów zawartych w wymienionych aktach prawnych.

Aby wykonać kompensacje przyrodnicze, w trakcie prac należy na budynku zamontować:

Dla wróbla domowego – 2 podwójne budki o średnicy otworów wlotowych około 3,5 cm i wymiarach zewnętrznych (wys. x szer. x dług.) 18,00 x 37,00 x 22,00 cm z tolerancją do 2 cm na każdym wymiarze. W przypadku wybrania budki o innych wymiarach, powinna ona być zaakceptowana przez nadzór ornitologiczny wraz z pisemnym uzasadnieniem, że właśnie taka budka będzie dobra dla tego gatunku.

Ryc. 9. Przykład budki dla wróbla. Źródło: www.mkwpracownia.pl/

Budki należy rozwiesić:

- na elewacji zachodniej, po środku elewacji, możliwie daleko od okien, do 0,5 metra poniżej górnej krawędzi ściany, w odległości 3-5 metrów od siebie. Budki należy wmontować w termoizolację. Od zewnątrz można je pokryć tynkiem i/lub farbą elewacyjną.

Dla mroczka późnego – 1 budkę szczelinową natynkową i szerokości szczeliny 3 cm oraz minimalną wysokością 60 cm, minimalną szerokością 40 cm.

Budkę należy powiesić elewacji południowej na wysokości do 3 metrów od krawędzi dachu, po środku elewacji, możliwie daleko od okien. Budka może zostać pokryta z zewnątrz tą samą farbą, co elewacja.

Ryc. 10. Przykład budki szczelinowej dla nietoperzy. Źródło: www.mkwpracownia.pl/

Prace termomodernizacyjne należy prowadzić pod nadzorem przyrodniczym. Nadzór powinien być sprawowany w celu:

- dokonania kontroli przed rozpoczęciem prac, czy w obrębie budynku nie odbywają się lęgi chronionych ptaków oraz czy nie odbywa się rozród i wychów młodych nietoperzy,
- w przypadku stwierdzenia takiego faktu nadzór powinien dopilnować, aby prace prowadzone były w innych częściach budynku, a dopiero po wyprowadzeniu lęgów/zakończeniu rozrodu i wychowu młodych realizować je w otoczeniu gniazda,
- wskazania miejsca i sposobu zawieszenia budek,
- kontroli jakości budek i sposobu ich zawieszenia.